

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
" pol leta 1 " 60 "
" četrť leta — " 80 "
Naročnina se pošilja
opravištvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Nekaj o našem kmetskem stanu.

Knez Alojz Lichtenstein je pri zboru kato-
liškega društva na Dunaji 18. maja spregovoril
besede, ki so vredne, da njih premislimo. Rekel
je in dokazoval, kako liberalci naš kmetski stan
spravljajo na nič. V nekoliko letih bodo kmeti v
večjih stiskah, kakor so bili pred l. 1848. kot
podložniki grajšakov. Nekedanji grajšački Salo-
moni so kmeta topli s šibami, a liberalni Roboami
ga trpinčijo s škorpionji.

To se kaže povsod, kderkoli zavladajo li-
beralni nauki. Povsod pride zlato tele sedanjih
dni, t. j. denar do oblasti. Denar pa je po-
doben grudi kopnega snega. Dalej ko se vali, večja
postaja. Sebični denar je po liberalnem gospo-
darstvu gospod v Evropi. Nekatere silovito bo-
gati, druge pa v neusmileno ubožstvo spravljajo. V
poslednjih 100 letih je število ubožcev, brezpo-
sestnikov, strahovito narastlo. Na Angleškem, ki
velja liberalcem za prava nebesa na zemlji, k me-
tskega stanu več ni. Poprejšni kmeti so prišli
vsi na nič. Mestni mogotei, liberalni bogatini so
njih pozobali. Kmeti morali so postati hlapeci, te-
žaki in delalci zlasti v fabrikah, kder večasih stra-
hovito revščino pasejo. Liberalni bogatini morajo
sedaj 80 milijonov gold. na leto plačevati ubož-
nine, t. j. dače za uboge. Na Francoskem še
niso tako daleč! Vendar tudi tukaj so kmeti že
sami mali posestniki, kakor pri nas v kozijan-
skem in breškem okraji. Čedalje več njih pride
na boben in se izgubi med velikim številom —
brezposestnikov in delancev. Njih posestva ku-
pujejo liberalni denarni mogotei, ter delajo iz njih
latifundije, t. j. velika posestva za — lov, gozdar-
stvo, pašo itd.

Pri nas na Avstrijskem gospodarji liberalizem
še komaj 15 let. Ali že se vidi njegov nesrečni
upljiv na kmetski stan.

Poprej je bilo sploh takih ljudi na deželi
največ, ki so bili posestniki. Sedaj pa se teh
število čedalje bolj krči; iz posestnikov postajajo
— težaki, siromaki. Enkrat se po smrti posestni-

kov navadno posestva cenijo previsoko. Nasled-
nik se težko iznebi svojih dolgov. Še bolj ne-
varna je samostalnosti kmetskega stanu: sedaj od
liberalcev na prosto voljo dano barantanje in raz-
kosovanje zemljišč. Večja posestva se trgajo na
kosce (flike), na katerih nobena rodbina dolgo ob-
stati ne more. Večidel se taki kosci zopet pro-
dajo; in kdo kupi? Največkrat kak „mestni go-
spod“. Poprejšni posestnik pa je težak, viničar,
najemnik. V žalosten zgled in dokaz so nam lahko
Haloze, Slovenske gorice, Bizeljsko. Lepša po-
sestva lezejo zaporedom v roke denarnih mogotcev
po mestih in trgih. Bogati tajci pahajo kmeta do-
mačina iz njegove hiše in zemljišča. Blizu Ma-
ribora je precej velika srenja, ki šteje samo 7
malih domačih posestnikov. Nadalje nam je li-
beralna doba naložila in še vedno nalaga davkov,
kolikor njih še nismo nikdar poprej plačevali. Po-
stave zoper odrtijo so liberalci odpravili in kmeta
brez vse pomoči pred neusmiljenim oderuhom pu-
stili. Kmetski stan je sedaj zadolžen, kakor
še nikoli poprej. Dve tretjini njegovih dohodkov
mu požrejo obresti ali činži. Skoro bo kmetsko
ljudstvo delalo samo za davkarijo in pa za „špar-
kase“. V Galiciji, pa tudi že na Moravskem sta-
vijo judovski podvzetniki (špekulanti) po vasnicah
cele vrste hiše za svoje odrte kmete, ki so po-
stali težaki, siromaki.

Sicer leze vse to še po malem. Ali začetek
je storjen. Knez Lichtenstein ima prav: liberalni
nauki, liberalno gospodarstvo, liberalno postavo-
dajalstvo spravljajo kmetski stan na — nič. Na
Angleškem se je to že zgodilo, pri nas pa začelo.
Temu se mora v okom priti! Kajti država brez
trdnega kmetskega stanu je telo brez trdnih kosti.

Cerkvene zadeve.

Pobožnost do Srca Jezusovega obhaja 16.
junija svojo 200 letnico. Kajti na ta dan je Je-
zus Kristus pobožni Margareti Alakok na Fran-
coskem razodel in ukazal čiščenje svojega presve-

tega Srca: Rekel njej je: jaz bodem vsem čestilcem mojega Srca dal obilnih milosti, katerih v svojem stanu potrebujejo. Rodbinam bodem dal ljubezen miru, žalostnim tolažbe, vse njihove podvzette bodem obilo blagoslovil; vsak bo v mojem Srci našel varno zavetje v življenju in smrti; grešnik dobi usmiljenja, mlačni več gorečnosti, goreči pa več popolnosti. Vsako hišo bodem blagoslovil, kder bo hranjena in čiščena podoba mojega Srca. Imena tistih, ki ovo pobožnost širijo obranim vedno v svojem Srci. . . . Ova pobožnost se je res začela čudno širiti. Cele rodbine, zavodi, društva, dežele in škofije so se že posvetile temu Srcu. Letos pa bodo sv. Oče 16. junija posvetili Jezusovemu Srcu ves svet, celo katoliško Cerkvo. V ta namen so razposlali do vseh škofov posebno molitev, po kateri se verniki lahko sv. Srcu posvetijo. Naš mil. knezoškof so njo na fare razposlali in ob enem naročili, kako slovesno da se ima 16. juni obhajati.

† Kanonik Jož. Tosi je umrl na Dunaji. Rajnik bil je iz slovenske matere rojen v Svičini blizu Maribora. Bil je izvrsten dijak mariborski, bogoslovec graški, potem kaplan, doktor in profesor bogoslovja v Gradci in je prehitro umrl kot kanonik pri sv. Štefanu na Dunaji, 51 let star. Nja učenost je bila res čudovita. Govoril je slovenski, nemški, laški in latinski. Umil je francoski, greški, hebrejski, sirski, kaldejski in arabski jezik. Steli so ga med najučenejše dogmatikarje ali učenjake v verskih resnicah. Bil je tudi mojster v naravoslovnih vednostih, posebno v zvezdoslovju, geologiji in rastlinstvu, vseskozi pa jako ponižen. Zanimal se je tudi za nas Slovence; bil je ud Matice slovenske. Naj počiva v miru!

Pri č. s. uršulinareh v Gradci je za novo prednico izvoljena: č. s. Serafina Lang, rojena v Gradci l. 1827.

Prusko preganjanje sv. Cerkve je letos sarm od 1. januarja do 1. maja zadelo 241 mešnikov, 210 mestjanov in 136 vrednikov. Kazen vseh skupaj znaša zapora 55 let 11 mesecev in 6 dni, plateža pa 14.843 fl. Iz tega lahko vsak razvidi, kakov nemir in razdraženost mora že biti na Pruskem. Kajti v enem nedolžno obsojenem je začetih in razdraženih mnogo drugih sorodnikov, prijateljev in znancev!

Prvi ameriški kardinal, nadškof v Novem-York-u: Mak-Kloskej je rojen l. 1810. v Bruklin-u, ki je tedaj bila borna vas. Sedaj pa je tretje mesto v Ameriki. Ni bilo ondi ne mešnika ne cerkve. Sedaj pa ima 1 škofa in 38 cerkev. Tako se množi v Ameriki prebivalstvo in raste sv. kat. Cerkva!

Pomanjkanje duhovnov na Českem bo čedalje bolj občutno. Lani je umrlo 110 duhovnikov, a letos imajo samo 68 bogoslovcev pripravljenih za sv. rede.

Gospodarske stvari.

Pomoček kako nemirnega konja podkovati.

Če hočemo konja, ki je pri podkovanju zelo nemiren in se težko in z nevarnostjo podkovati da, te napake odvaditi, se nasvetuje sledeče ravnanje z njim. Konju se daje navadna hrana, le voda se mu odtegne. Ko je tako skozi 24 ur žejo trpel, se pelje na prost prostor in pred njega se postavi škaf poln vode. Zdaj se začne konj rahlo z roko gladiti in poskusiti počasi rahlo nogo potegniti in jo vzdigniti. Konj bode bere-nil ali mahoma se škaf z vodo izpred njega dalje potegne, dokler zopet miren ne postane. Potem se voda zopet pred njega postavi in se mu pusti, da tudi jeden požirek pije, če se pusti mirno po nogah gladiti. Če po nobeni ceni ne pusti noge vzdigniti, se mu voda ne da in se zopet v hlev zapelje. Od 6 do 6 ur se ovo ravnanje s konjem ponovi in skuša noga vzdigniti. K večjemu v treh dneh se tega ne bode več branil. Vendar se mora ostro na to gledati, da mu blapeci med tem časom ne dajo vode.

Ko je jedno kopito okovano, se da konju pol škafa vode piti. Tudi med podkovanjem je dobro, mu nekaj vode dati, če pa z nogo cuka, se mu voda hitro zopet odtegne.

Konj kmalu spozna, kam vse to meri in le malokdaj bode pri drugem podkovanju treba zopet tako z njim ravnati, če se je le prvokrat dosledno z njim postopalo.

Poglavitna stvar je: potrpljenje, lepo ravnanje in trdna roka pri vzdiganju in držanju konjske noge.

Gospodarska dela meseca junija.

V hiši in dvoru. Škedenji in žitnice se morajo dobro osnažiti in prevetrili, zruje premetati, puter se pridno zmeta in iz njega maslo kuha.

V hlevih. Hlevi se morajo marljivo znažiti, gnoj vsak dan izkudati (zavoj zelene klaje), konji in goveja živina večkrat kopati, ovce pa striči. Koncu tega meseca se puščajo vrženi prasei za plemo; svinje se o veliki vročini ne smejo ven goniti, treba jih je večkrat kopati, kar jim zelo tekne. Mladi petelini se kopijo in gosem večje perje izpiplje.

Na polji in travniku. Kasni lan in vodena repa se seje, zeljne sadike, ki so izostale, se z drugimi nadomestijo, sladko korenje in krompir se okopava in prah tretjokrat orjejo. Seno se kosi in na senokoše, kjer je mogoče, brž voda napelje.

V vrtilih in sadovnjakih. Drevesa se cepijo in okulirajo in sicer na vzhodnih in večernih straneh. Presajena drevesa se morajo marljivo zaljevati in živi pleti obrezati. Špangel se od Janževega ne porezuje več. Na vrtu se mora vse marljivo okopati in pleti, gosenice in drugi mrčes zatirati.

V vinogradih in hmeljnikih. Dokler trs cvete, naj se ga nikdo ne dotakne. Ko je ocveto, se začne vez. Hmelj se mora k drogom napeljati in okopati.

V ribnikih. Karpi in klini mečejo ikre. Iz žlemastih ribnikov se žlema izvozi.

V ulnjaku. Zdaj buče najbolj rojijo, toraj se mora na rojenje marljivo paziti in roji ogrehati.